

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Biroul permanent al Senatului

L. 704, 673, 1. 29. 11. 2022.

Nr. 13015/2022
25. NOV. 2022

L 709, 668
L 732.
Către: **DOMNUL MARIO OVIDIU OPREA,**
SECRETARUL GENERAL AL SENATULUI

Ref. la: punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data de 22 noiembrie 2022

STIMATE DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, **punctele de vedere ale Guvernului referitoare la:**

1. **Proiectul de Lege pentru completarea Ordonanței de urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII - a - zone cu resurse turistice (Plx. 418/2022, L. 704/2022);**
- L 673/2022 2. **Propunerea legislativă pentru modificarea alin. (1) al art. 4 din Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940 (Bp. 574/2022);**
- L 709/2022 3. **Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art. 5 din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (Bp. 602/2022);**
- L 668/2022 4. **Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale (Bp. 584/2022);**
- L 732/2022 5. **Propunerea legislativă pentru transparența conducerii institutelor naționale de cercetare-dezvoltare prin completarea Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (Bp. 615/2022).**

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

Doamnă vicepreședinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ*, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea alin. (1) al art. 4 din Legea nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940*, inițiată de domnul deputat UDTR (Minorități Naționale) Iusein Ibram (**Bp. 574/2022**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea *Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul eliminării termenului de 18 luni de la data intrării în vigoare a legii înăuntrul căruia persoanele îndreptățite la compensații, foștii proprietari sau moștenitorii acestora trebuie să depună cereri însoțite de acte doveditoare la comisia județeană sau a municipiului București pentru aplicarea legii.

II. Observații

1. În raport de conținutul textului propus și argumentele regăsite în *Expunerea de motive*, apreciem că inițiativa legislativă prezintă vicii de neconstituționalitate prin prisma prevederilor art. 1 din *Constituția României, republicată*, sens în care semnalăm că:

a) În ceea ce privește fondul reglementării preconizate, învederăm faptul că, prin *Decizia nr. 119/2005¹*, Curtea Constituțională a statuat că *"legiuitorul este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de*

¹ Considerentele acestei decizii au fost reiterate și în *Decizia Curții Constituționale a României nr. 851/2011*

proprietate, în accepțiunea conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel unele limitări rezonabile în valorificarea acestuia ca drept subiectiv garantat. Recunoașterea sine die a posibilității persoanei interesate de a declanșa procedura pentru obținerea de compensații, potrivit Legii nr. 9/1998, ar fi fost de natură să genereze un climat de insecuritate juridică a raporturilor civile, intolerabil într-un stat de drept.”

Or, adoptarea inițiativei legislative în forma înaintată reprezintă o reală repunere în termen a persoanelor îndreptățite la compensații, foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, fiindu-le acordat, pe perioadă nelimitată, dreptul de a depune noi cereri de compensații la comisiile județene sau la comisia municipiului București pentru aplicarea legii.

Dincolo de acest viciu de neconstituționalitate ce afectează reglementarea propusă – întrucât prin aceasta se tinde tocmai la permanentizarea posibilității de a solicita compensații în condițiile Legii nr. 9/1998, învederăm și faptul că Curtea Constituțională a reținut cu privire la actualele dispoziții ale art. 4 alin. (1) din *Legea nr. 9/1998* faptul că instituirea unui termen în care persoanele îndreptățite pot solicita acordarea de compensații nu este de natură a afecta principiul constituțional al egalității în drepturi, termenul respectiv fiind aplicabil tuturor cetățenilor români care au părăsit Bulgaria în urma aplicării tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940.

De asemenea, s-a reținut că dispozițiile analizate nu pot fi considerate de natură a afecta dreptul de proprietate, împrejurarea că persoana interesată nu s-a conformat exigenței legale dând expresie propriei sale culpe, potrivit principiului *”nemo auditor propriam turpitudinem allegans”*.

Nu a fost reținută nici critica potrivit căreia termenului prevăzut de alin. (1) al art. 4 din lege nu îi sunt aplicabile cauzele de întrerupere, suspendare și repunere în termem, specific instituției prescripției extinctive.

Totodată, cu privire la critica potrivit căreia aceste prevederi ar contraveni art. 53 din Constituție, Curtea a constatat că aceasta nu poate fi reținută, întrucât impunerea prin lege a unor exigențe, cum ar fi instituirea unor termene pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, are ca scop limitarea în timp a stării de incertitudine în desfășurarea raporturilor juridice. Legiuitorul este competent să adopte asemenea reglementări, ținând seama însă de principiul *”est modus în rebus”*.

Astfel spus, acesta trebuie să fie preocupat ca exigențele astfel instituite să fie îndeajuns de rezonabile, încât să nu antreneze o restrângere excesivă a exercițiului dreptului de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența sa.

b) Semnalăm necorelarea dispoziției propuse cu celelalte dispoziții ale legii, îndeosebi alin. (4) al art. 4, sens în care întrunirea exigențelor de calitate a legii reclamă integrarea adecvată a modificărilor aduse legii în ansamblul dispozițiilor cuprinse în actul de bază asupra căruia se intervine.

Potrivit normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative aprobate prin art. 68 alin. (3) din *Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și*

completările ulterioare, ”dispoziția de prelungire a termenului de aplicare a actului normative temporar trebuie să intervină înainte de expirarea termenului și să indice, când este cazul, noul termen.”

În acest sens, semnalăm faptul că termenul prevăzut la art. 4 din *Legea nr. 9/1998* a expirat, iar prin reglementare propusă nu se prevede data de la care se aplică dispozițiile acestui articol.

Sub aspectul exigențelor de tehnică legislativă prevăzute de art. 46 din *Legea nr. 24/2000*, se impunea completarea inițiativei cu formula de atestare a autenticității legii.

2. Considerentele *Deciziei Curții Constituționale a României nr. 148/2001* în temeiul cărora a fost constatată neconstituționalitatea art. 8 alin. (3) din *Decretul – lege nr. 118/1990* nu sunt aplicabile *mutatis mutandis* dispoziției vizate prin intervenția preconizată prin prezenta inițiativă. Astfel, pentru a pronunța *Decizia nr. 148/2001*, Curtea Constituțională a reținut, în esență, faptul că dispozițiile art. 8 alin. (3) din *Decretul – lege nr. 118/1990* contravin principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, întrucât limitează în timp posibilitatea depunerii cererilor pentru stabilirea drepturilor în temeiul *Decretului - lege nr. 118/1990* în funcție de calitatea persoanei.

Or, textul la a cărei modificare se tinde nu permite o analiză similară celui analizat prin decizia amintită, întrucât nu reglementează de o manieră asemănătoare termenul de depunere a cererilor pentru primirea despăgubirilor cuvenite de către beneficiarii *Legii nr. 9/1998*, nefiind clară intenția de reglementare prin prisma trimiterii realizate în cuprinsul *Expunerii de motive* la dispozițiile *Deciziei Curții Constituționale a României nr. 148/2001*.

3. Referitor la argumentul pe care se bazează propunerea legislativă, respectiv la faptul că 18 luni reprezintă un interval prea scurt de timp pentru formularea cererilor, mai ales în cazul în care acestea trebuie să fie însoțite de „*documente aflate în diverse arhive*”, amintim faptul că, potrivit dispozițiilor *Legii nr. 9/1998*, termenul de depunere a cererilor a fost între data de 13.03.1998 și data de 13.09.1999, însă acest termen a fost ulterior prelungit de două ori: pentru o perioadă de 12 luni (21.04.2005 – 21.04.2006), conform *Legii nr. 97/2005 pentru acordarea de compensatii cetățenilor români care n-au beneficiat de prevederile Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940* și pentru o perioadă de încă 18 luni (28.07.2006 - 28.01.2008), conform *Legii nr. 348/2006 privind stabilirea unui nou termen pentru cetățenii români care nu au beneficiat de prevederile Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940*.

Astfel, cererile depuse în intervalul 13.03.1998 și 28.01.2008 au fost considerate ca depuse în termen, iar persoanele îndreptățite au avut un interval de

aproape 10 ani în care au putut formula cereri privind acordarea de compensații pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar.

Mai mult, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, prin Hotărârea din 12 octombrie 2010, pronunțată în *Cauza Maria Atanasiu împotriva României*, că statul trebuie să garanteze prin măsuri legale și administrative adecvate respectarea dreptului de proprietate, iar una dintre aceste măsuri sugerate a fost aceea a implementării urgente a unor proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrative coerentă, care să poată menține un just echilibru între diferitele interese în cauză (paragraful 232).

4. Eliminarea definitivă a termenului de formulare a cererilor în temeiul *Legii nr. 9/1998* ar duce la lipsirea de previzibilitate a întregului proces de despăgubire și ar fi într-o totală contradicție cu cele statuate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Totodată, o asemenea măsură legislativă ar crea un precedent judiciar alarmant pentru celelalte legi reparatorii (*Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, legele fondului funciar, Legea nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau ramase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 164/2014 privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și al Legii nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, și pentru modificarea unor acte normative, etc).*

În susținerea acestei afirmații, arătăm că, începând cu anul 2013 în România, au fost adoptate legi cu scopul finalizării procesului de restituire/despăgubire, atât pentru terenurile agricole și construcțiile din intravilan (*Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare*, cât și pentru bunurile abandonate în Cadrilater, Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța (*Legea nr. 164/2014 privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și al Legii nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau*

compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, și pentru modificarea unor acte normative). Or, acordarea de noi termene pentru depunerea cererilor, în cazul de față neînstituirea niciunui termen, ar echivala cu prelungirea permanentă a obligațiilor statului de a soluționa astfel de cereri.

În acest context, menționăm că, cu câteva excepții, comisiile județene înființate în anul 1998 pentru aplicarea prevederilor legii a cărei modificare se propune au fost deja desființate după ce și-au epuizat activitatea.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Nicolae Ionel CIUCĂ

PRIM-MINISTRU

Doamnei senator Alina Ștefania GORGHIU

Președintele Senatului